

Madárlátó

Király Levente
Égre írt könyv
L'Harmattan Kiadó, 2013
235 oldal, 2900 Ft

Tizenkét, római számmal jelölt fejezetre oszlik a regény, de a sokszorososan jelképes számhoz csupán három személynév tartozik a fejezetcímekben. Három férfiemberé, a Római Birodalomban, amikor már *i. u.* peregnék a századok, épp a legelső, vagy inkább már a második. A háromból kettő, az apa és rá oly kevésbé hasonlító fia, urak a marginális provinciában; a harmadik szolga a házukban.

Montanus, Mikhael, Merit. Mindegyik könyvnyegyed lapjain más sorrend szerint illeti őket a szó (azaz: ők kerülnek a középpontba, egy plasztikus, mégis személytelen, sokat tudó történetmondó révén). Király Levente megtalálta a tematikáját és mértánát e szerkezetnek. A második (IV–VI) és negyedik (X–XII) részben például – ha így, részek, részegyettesek szerint képzeljük el a struktúrát – azonos a személy-sorrend. S Montanusszal kezdődik, vele végződik a keretes történet, amely megengedné ugyanakkor például a nem lineárisan haladó, az egyes neveket iránytűül választó olvasást is.

Mindhárom név M betűs név. Aligha véletlenül. Marcus, a remete – az egyik legfontosabb mellékszereplő –, valamint a futólag felbukkanó Mamita neve is bekapcsolódik az alliterációfüzérbe, sőt az épp csak említett Messelia házaspáré és másoké is. Montanus (olykor: Montanus Maximus), Mikhael, Merit: e három s a többi hellyel-közzel jelentéses, beszélő név más-más előzményekre, kultúrákra enged visszakövetkeztetni (a nem M-esek szintén: Amilia, Desir, Szura't Baba stb.). A pogány tövű görög–római–keresztény hagyományba és a regényjelenbe egyes keleti mitológiák is beleérződnek. Krisztus előtti sokistenhitű interkulturalitás és Krisztus utáni, lassan az egy Istenre fókuszáló lokalitás, téridő szervezi kavargó rendbe, tisztuló káoszba a titkokkal, emlékekkel, álmokkal, szellemekkel benépesített históriát, mely kissé olyan, mint egy apokrif bibliai könyv, az Ó- és az Újszövetség határán. Tépelődő emberek keresik önmagukban, a másokban, egymásban – az eltávozottakban, az elérhetetlenekben is – valódi énjüket, társadalmi, morális, érzelmi identitásukat. Életre-halálra. Egy idősebb és két fiatal. Egyéb-iránt, így vagy úgy, mindhárman gyilkosok. Vagy öltek embert.

A M jegyében azonban az *Égre írt könyvet* – mi más? – a madár(motívum) uralja. Nemhiába jelöl az M római számként ezret, ezer és egy madár száll, csetteg, nem csupán a madarász Merit közelében. A „röpülj magasra”, a fel- és elröpülés, a madár-ív a Király Levente által stílárisan leggazdagabban megalkotott összetevők egyike (a szöveg korona-motívuma is). A madár minden kultúrkörben legfőképp a lélek szimbóluma. Az elszálló léleké, a testtől elváló léleké. Lélek és test külön útjai mindig a szabadság tényét, adományát teszik kétségessé vagy abszolutizálják e cselekményes, de költőien emelt, besűrűsült temporalitású epikában. Antropomorf és zoomorf szövegelemek lépnek szépséges párbeszédre. Amiliának természetes gondolata, „mennyre hasonlít most e pillanatban egymásra madár és gazdája”, Meritnek természetes asszociációja Amilia („egyszerűen Kócoska”) közelében „a nagy csoda”, a kikiáltott-elképzelt spektakulum: „...mesél s táncol, a Merit-háznak legeslegszebb madara, a világhíres, csodálatos, feledhetetlen Kerekdombi Kócos Cinke”.

A nőalakok – a már soroltakon kívül Montanus rég halott felesége, a nevében megint új jelentéseket rejtő Ariadne – tökéletesen illeszkednek a könyvbe. A gyakori, ismételt kicsinyítő és becéző fordulatok („Jó anyácska”, „Édes, drága Amiliám!”, „fiúcskák és kislányok” stb.) ide-oda reptetik-dédelgetik a mondatokat az emberi és a madár-terrénum között, pedig mindkét világ ki van szolgáltatva a brutalitásnak. *A ló meghal, a madarak kirepülnek* – incselkedhetnénk, mivel a lómotívum is erőteljesen érvényesül a könyvben; de Király sem régebbi, sem újabb avantgárd mintákat nem követ. Kiegyensúlyozottan, a mitológia és a történelem ege alatt mesél („Elmesélem...”: fontos szó a regényben). Néha túl sok szót veszteget a szövevényes mellékszálakra, melyek nem mindig sodródnak erősen egymásba, illetve elvonják a tekintetet a mű inkább sejthető-rekonstruálható, mintsem körvonalazódó-látható spirituális tartalmairól. Ám ez a viszonylag konzervatív próza nyugodt lélegzetvételével, finom textúrájával, míves kidolgozottságával üdvös újdonság a mai magyar termésben.